

KM (พืชผัก GAP)

ศูนย์เครือข่ายศพก. ตำบลดอนแร่ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

นายณัฐกิจ บัวบุญเลิศ

ประธานศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

(กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ผักและวิสาหกิจชุมชนผักปลอดภัย)

ประวัติความเป็นมา

ชื่อเกษตรกร นายณัฐกิจ บัวบุญเลิศ

วัน เดือน ปีเกิด ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๐

ที่อยู่ ๓๐/๑ หมู่ที่ ๗ ตำบลดอนแร่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๐-๔๔๕๙๗๖๕

การศึกษา จบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนวัดนาหนอง

ตำบลดอนแร่ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

การประกอบอาชีพ ประกอบอาชีพเกษตรกร

ลักษณะการทำเกษตรของเกษตรกรต้นแบบ

ปลูกผักปลอดภัย โดยปลูกถั่วฝักยาว แตงกวา กระเจี๊ยบ ผักกาดขาว กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก เน้นปลูกผักแบบสลับปรับเปลี่ยนตามฤดูกาลและปริมาณน้ำ ศัตรูพืช ฤดูกาล และภูมิอากาศ เน้นผักสด สะอาด ปลอดภัย และสวยงาม ทั้งนี้ยังมีการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมี การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตอีกทาง

แนวคิด/จุดมุ่งหมายในการทำอาชีพเกษตรกร

ได้รับการอบรมจากหน่วยงานของภาครัฐ คือ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรีและสำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี พร้อมทั้งได้ไปศึกษาดูงานในเรื่องของเกษตรปลอดภัย จึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและนำมาพัฒนาในพื้นที่ โดยมีความเชื่อมั่นว่า “ที่อื่นทำได้เราก็ทำได้”

จุดมุ่งหมายในการทำอาชีพการเกษตร จุดมุ่งหมายสู่เกษตรกรอินทรีย์

ศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) (กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ผัก และวิสาหกิจชุมชนผักปลอดสารพิษ)

ที่มาของเครือข่าย :

เริ่มต้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นายณัฐกิจ บัวบุญเลิศ ได้รับการประสานงานจากสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ให้นำผักมาจำหน่ายบริเวณหน้าสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ภายใต้โครงการเมืองเกษตรสีเขียว และตลาดเกษตรกรจังหวัดราชบุรี หลังจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบเกษตรกรแปลงใหญ่ ในขณะนั้น ปัจจุบันมีสมาชิก ๕๐ คน ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ประมาณ ๙๐ ไร่ของสมาชิกทั้งหมด

ลักษณะการทำเกษตรของเครือข่าย :

เน้นผักสด สะอาด ปลอดภัย และสวย และให้สมาชิกสลับหมุนเวียนชนิดพืชผัก เพื่อให้มีความหลากหลาย มีการลดต้นทุนและลดการใช้สารเคมี เช่น ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารชีวภัณฑ์ไว้ใช้เอง มีการสุ่มตรวจผลผลิตทั้งทางตลาดเกษตรกรและโรงพยาบาลเพื่อความเชื่อมั่นของตลาด (ลูกค้า)

การบริหารจัดการภายในศูนย์เครือข่าย :

มีการแลกเปลี่ยนกับสมาชิก โดยจะใช้เวลาในช่วงเย็นเพื่อพบปะและพูดคุย วางแผน และถ่ายทอดสู่สมาชิกคนอื่นๆ (การบริหารจัดการในกลุ่มย่อยวางแผนการปลูกโดยหลีกเลี่ยงการปลูกพืชซ้ำกันของสมาชิกกลุ่ม) การเชื่อมโยงระหว่างเครือข่าย องค์ความรู้ นวัตกรรม การผลิต การตลาด ด้านความรู้ มีการอบรมความรู้จากจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งสำนักงานเกษตรอำเภอเมือง สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี ด้านการตลาด มีจุดขายหลักคือ ตลาดเกษตรจังหวัดราชบุรี ตลาดศรีเมือง และมีการทำ MOU กับโรงพยาบาลราชบุรี โดยมีเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลราชบุรี ลงพื้นที่ที่สุ่มตรวจความปลอดภัยของสินค้า เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและยอมรับในสินค้า

แรงจูงใจในการดำเนินการเกษตรแบบปลอดภัย

นายณัฐกิจ บัวบุญเลิศ กล่าวว่า เมื่อก่อนตนทำการเกษตรแบบการใช้สารเคมีมาก่อน พบว่าสารเคมีเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อร่างกายตน จึงมีแนวคิดและหันมาทำการเกษตรพืชปลอดภัย เพื่อรักษาสุขภาพที่ดีของตนเอง ดิน น้ำ และสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งยังขยายผลสู่สมาชิกให้ทำการเกษตรแบบปลอดภัย ปัจจุบันสมาชิกได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เกือบทั้งหมด นายณัฐกิจ ยังกล่าวอีกว่า “การผลิตพืชปลอดภัย ทำให้ชีวิตของเรามีความสุขและความสบายใจ”

วิธีดำเนินงาน

๑. การผลิต

กระบวนการขั้นตอนการผลิตกะหล่ำปลี แบบปลอดภัย (GAP) ของเกษตรกรต้นแบบ

๑. มีการเพาะกล้า ๒๐ วัน
๒. มีการไถดินและตากดิน (ไถ ๒ ครั้ง และตีดิน)
๓. ขุดหลุม ๒๐-๓๐ เซนติเมตร (๑ ไร่ ได้ประมาณ ๔,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ ต้น)
๔. ทำการย้ายกล้า
(เมื่อย้ายกล้ามาจะพบปัญหาเรื่องมด ใช้น้ำหมักกากน้ำตาล ๕๐๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร)
๕. ใช้น้ำปูนแดงฉีดพ่นป้องกันต้นกะหล่ำยุบ
๖. ๑ สัปดาห์หลังย้ายต้นกล้าใช้ปุ๋ย ๒๕-๗-๗ หลุมละประมาณ ๑๐ เม็ด เมื่อเทดินพรวนดิน จะใส่ยูเรียประมาณ ๑๐ เม็ด สองครั้งห่างกัน ๑๐-๑๕ วัน
๗. เมื่อกะหล่ำปลี อายุ ๕๐ วัน ทำการเก็บเกี่ยว
เทคนิคในการทำให้กะหล่ำหัวใหญ่คือ ใช้ปลูกระยะห่างที่ ๓๐ เซนติเมตร
๘. เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ ๕๐ วัน

๒. การตลาด

การบริหารจัดการด้านตลาด ปัจจุบันกลุ่มมีช่องทางการตลาด ๓ ช่องทาง คือ ตลาดเกษตรกร จังหวัดราชบุรี ตลาดศรีเมือง และโรงพยาบาลราชบุรี การบริหารจัดการด้านการตลาด คือ คุณณัฐกิจ บัวบุญเลิศ จะเป็นผู้รับยอดสั่งซื้อสินค้า มากระจายวางแผนการผลิตกับสมาชิก มาแล้วนำมาแลกเปลี่ยนกับสมาชิก โดยทำการพูดคุย ถ่ายทอด และวางแผนการผลิต โดยพยายามหลีกเลี่ยงการปลูกพืชซ้ำกันในกลุ่ม มีการหมุนเวียนผลผลิตของสมาชิกเพื่อนำไปขาย ซึ่งพบว่าภายใน ๑ เดือนสมาชิกกลุ่มมีรายได้จากการนำผักไปขายประมาณ ๕๐,๐๐๐ - ๖๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน

๓. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. สมาชิกมีความเข้มแข็ง
๒. มีตลาดรองรับที่แน่นอน
๓. เน้นการรักษาสภาพแวดล้อม ความสมดุลทางธรรมชาติ ลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมี และหันมาใช้สารชีวภัณฑ์ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง
๔. ตลาดมีโอกาสเติบโตมากยิ่งขึ้น ขยายสู่ตลาดตลาดเกษตรกร ตลาดศรีเมือง และโรงพยาบาล
๕. สภาพพื้นที่เหมาะสมในการผลิตพืชผัก

๔. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข (ถ้ามี)

๑. ไม่มีผู้สืบทอดรับช่วงต่อ เนื่องจากเป็นอาชีพที่เหนื่อยซึ่งจะทำให้เครือข่ายหายไปในอนาคต
๒. เกษตรกรมีกำลังการผลิตที่จำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการของบริษัท จึงไม่มีการขยายตลาดสู่ห้างสรรพสินค้าและบริษัท
๓. ฤดูกาล เช่นฤดูฝนทำให้ได้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

๕. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม

๑. ทำให้ได้ผักที่มีคุณภาพ ไม่มีสารพิษตกค้าง เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค
๒. ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น
๓. ช่วยลดต้นทุนการผลิตของสมาชิกกลุ่มในด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ
๔. ช่วยลดปริมาณของสารเคมีซึ่งเป็นพิษที่จะปนเปื้อนในดิน ในอากาศ และในน้ำ จึงเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. การบริโภคผักปลอดสารพิษยังน้อมนำสู่วิถีพอเพียงให้แก่ผู้ผลิต หากรู้จักพอเพียง ไม่โลภก็จะไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค สร้างความสุขให้แก่ผู้บริโภคและต่อตัวผู้ผลิตเอง
๖. มีตลาดรองรับชัดเจน และราคาสมเหตุสมผล

๖. การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ

เป็นจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรอื่นๆที่สนใจโดยมีการถอดแบบจากคุณณัฐกิจ บัวบุญเลิศ

๗. แนวทางการพัฒนาในอนาคต

การพัฒนาสินค้าจากมาตรฐาน GAP สู่การผลิตสินค้าอินทรีย์

ผู้จัดเก็บองค์ความรู้ : คณะทำงานจัดการความรู้สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี ปี ๒๕๖๓

